

Editör'den

Doç. Dr. Nilgün TUTAL CHEVIRON

İleti-ş-im'in bir yılı sonlandıran, yeni bir yılı haber veren bu sayısını, içinde yaşadığımız yeni teknoloji bolluğuyla zihinsel olarak hesaplaşmak istercesine, bir edebiyatçının edebi bir uzamdan, romanın kurgusal uzamından bize aktardığı matbaanın ve kitabın ortaya çıkış öyküsüyle açmayı uygun gördük. Sinem Gürsoy'un "*19'uncu Yüzyılda Kitabın Öyküsü: Balzac'ın Gözünden Matbaalar ve Kağıt*" başlıklı yazısı, Balzac'ın Sönmüş Hayaller başlıklı romanında bilgi çağı ya da iletişim çağı gibi isimlerle andığımız çağımızın bir tür doğuş anlatısıyla karşılaştırıyor bizi. Bu nedenle bilgi ve teknoloji yoğun çağımızı bir tür anımsama edimine davet ediyor sanki. Bunun yanı sıra, yazıda Balzac'ın kitap ve hammaddesi kağıt üstüne incelikli ve derinlikli gözlemlerine dayandırdığı sosyolojik düşüncüleriyle de karşılaşıyoruz. Matbaanın keşfinin ve kitapların basılmasını olanaklı kılmasının, bununla bağlantılı olarak da tanıma ve bilme deneyiminin görece kitleleşmeye başlamasının yarattığı toplumsallık biçimleri daha özgürlükçü ve demokratik açılımları da beraberinde getirmiştir. Yazıda ele alınan Balzac'ın matbaa, kitap ve yayıncılık hammaddeleri üstüne dile getirdikleri, belki de bugün bizim teknoloji dolayımıli iletişim etkinlik ve deneyimlerimizi araçların teknik performanslarının ötesinde değerlendirme ve yorumlama eğilimimizi güçlendirecek bir düşün evreninin önemli unsurları olarak görülebilir. Günümüzün teknoloji ve bilgi yoğun çağının Balzac dönemindeki iletişimsel buluşların yarattığı sonuçları yaratıp yaratmadığı tartışması ise açık ve sürdürülmesi gereken bir tartışmadır.

Bu tartışmanın bir ayağını internet dolayımıli iletişim etkinlikleri bağlamında gündeme getirmekteyiz. Yeni iletişim teknolojilerinin

peygambervari söylemlerle oluşturulmuş söyleni internet ile yazarlık arasındaki bağı tartışmaya ya da izlemeye Funda Şenol Cantek ve Levent Cantek'in "*Artık Ben de Bir Yazarım' Milliyet Gazetesi Blog Sayfası ve Blog Yazarlığı*" başlıklı yazısı vesile olmasını diliyoruz. İnternetin ilk yaygın kullanım anlarında mesleği yazarlık olanların okurlarıyla eşanlı eser yaratma süreçleri gözlerimizi faltaşı gibi açtırmış, deneyimin biricikliği içimize neşe saçmıştı. Bu ilk buluşma anlarının heyecanı hâlâ varlığını korusa da, özellikle iletişim deneyimleri alanında yeni iletişim teknolojilerinin açtığı ufukların alternatif olana pek yaşam imkânı tanımadığı yönlü karamsarlığı da yaşamaya başladık. "Artık Ben de Bir Yazarım" bu ilk çöşku anı deneyimini birebir yaşayanlar açısından çok iyi ifade etmektedir. En sıradan olanın bir saniyeliliğine star olması ne kadar mümkün ise, aynı şekilde bir anlığına ya da süreliğine yazar olmak da artık her ölümlü insanoğlunun sahip olabileceği bir deneyime dönüşmüştür. Ancak ideolojik dengeleri yerinden oynatmanın o içburkutucu zorluğu karşımıza çıktığında, şunu görüyoruz: Milliyet gibi bir yayın organında sıradanlığı aşarak blog yazarı olmak, yazarlara ben-bilmişlik halleri yaşatırken bir de düşünsel olarak alternatifsiz bir sıradanlığı-egemenliği yeniden üretmektedir.

İletişim süreçlerine bu süreçlerin simgeselini üretecek ve inşa edecekler olarak katılacak iletişim fakültesi gazetecilik bölümü öğrencilerinin bu evreni nasıl anlamlandırdıklarını ve orada kendilerini nasıl konumlandıklarını İncilay Cangöz ve Hakan Ergül'ün "*Okulun Penceresinden: Gazetecilik Öğrencilerinin Barış Kültürü ve Kültürel Çeşitlilik Kavrayışları*" başlıklı yazıyla birlikte değerlendirme fırsatını bulacağız. İletişim fakültesi öğrencilerinin çoğu, diğer sosyal bilim dalları öğrencilerinden farklı bir profile sahiptir; toplumsal değişim ve dönüşümlere belki de aldıkları eğitim nedeniyle daha duyarlıdırlar. Her ne kadar kaba olsa da bu yaptığım saptamanın izdüşümlerini Anadolu, Ege ve İstanbul üniversitelerinin iletişim fakültelerinin gazetecilik bölümlerinde eğitim gören öğrencilerin söylemsel evrenlerinde görmek mümkündür. İncilay Cangöz ve Hakan Ergül, görüştükleri geleceğin gazeteci adaylarında, demokrasi ve çoğulculuk yanlısı bir zihniyetin yaygın olduğunu söylemektedirler. Ancak Türk toplumuna musallat olan hastalığın, hiçbir şey değişmez, her şey olduğu gibi sürer anlayışının iletişim öğrencilerine de bulaşmış olduğunu görmekteyiz. Yazarlar, bu öğrencilerin üyesi olmaya aday oldukları gazetecilik mesleğinin ve işleyişinin çağdışılığı karşısında yaşadığı hayalkırıklığının öğretici bir yanının da olabileceğini ileri sürmektedirler. Doğrusu tarih boyunca böylesine idealleştirilmiş bir meslek alanının bu kadar derin bir şekilde ekonominin mantığına teslim oluşu karşısında iletişim meslekleri eğitmenlerinin alacağı tek konumun etik bir konum olabileceğini tartışmak gerekmektedir. İyi reklamcı, iyi pazarlamacı ve iyi dizi filmci yetiştirmek, yani piyasanın ekonomik taleplerine yanıt vermek üzere eğitim politikalarını yönlendiren eğitim kurumlarının mensubu olmak epey sağlam bir etik duruş gerektirmektedir.

Vakur Kayador ile Özgül Birsen "*İletişim Eğitmcilerinin ve Öğrencilerinin*

Perspektifinden Kamusal Yayıncılık Örneği Olarak TRT Radyoculuğu" başlıklı yazılarında iletişim teknolojileri çağına radyonun özellikle de kamusal radyoların nasıl meydan okuduğunu dile getirirken, iletişim öğrencilerinin yukarıda sözünü ettiğimiz değişmez düzen kavrayışının aksine değişmiş, özelleşmiş ve özelleştiği ölçüde de ticarileşmiş radyo yayıncılığının karşısına değişmez bir değer olarak kalite simgesi kamusal radyo yayıncılığını koymaktadırlar. İletişim sektörünün ticarileşmesinin ve ekonomiye teslim olmasının alternatifleri olamaz mı? Sermaye bağımlı yayıncılık denetiminden kurtulduğunda bir yayın organı alternatif bir yayıncılık yapabilir mi? Ceren Sözeri bu soruların yanıtlarını "Türkiye'de Bağımsız Haber Dergiciliğinin Ekonomik Sorunları: Nokta Dergisi Örneği" başlıklı yazısında bulmaya çalışmaktadır. Haber dergilerinin sahipliğinde ticari kaygının değil de siyasi prestij kaygısının ön planda olduğunu düşünen yazara göre, dergicilik de tekelleşme ve yoğunlaşma eğilimlerinin nesnesine dönüşmüştür. Ancak, Kasım 2006 - Nisan 2007 tarihleri arasında bağımsız bir yayın organı olarak yayın dünyasında yer alan Nokta dergisi, bu tekelci yapıdan kurtulduğunda ve maddi olanın içeriği belirlemediği durumlarda çoksesli bir yayıncılığın mümkün olduğunu göstermiştir. Ama bu dergi de Türkiye'nin yapısal sorunlarına takılmış, ekonomik ve siyasi nedenlerle kapatılmıştır. Nokta'nın kapatılması iletişim profesyoneli olmaya aday iletişim öğrencilerinin yaşadıkları hayalkırıklığının gerçek nedenlerinden biri olarak üstünde düşünülmesi gereken bir yakın çağ Türkiye olgusudur. *"Farklı düşün ve yorum tarzlarına egemen tarzlar ne zaman böylesine çağın dışında kalmış yöntemlerle hayır diyememek"* beklentisi ve umudu içinde olduğumuzu belirtmek isteriz.

Derin dönüşümleri beklerken şimdilik teknik olanakların yarattığı dönüşümlerle yetinmeye devam ediyoruz. Örneğin kurumsal iletişim açısından yeni teknolojiler önemini seçilmişler ve temsilcileri arasındaki ilişki biçimlerinde hissettirmeye başlamıştır. Yeni iletişim teknolojisi internetin sağladığı olanakların iki farklı ülkeye ait iki büyük kent belediyesi tarafından nasıl kullanıldığını Pınar Eraslan, İdil Sayımer ve Zafer Arda'nın *"Belediyelerin Kurumsal Web Sitesi Kullanımı Üzerine Bir İnceleme: Londra Büyükşehir Yönetimi ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi Web Sitesi Ana Sayfalarının Karşılaştırılması Başlıklı"* yazılarında ele almaktadırlar. İki web sitesi bu yazıda, teknik-tasarımsal benzerlikleri ve farklılıkları açısından ele alınmıştır.

Aslında tüm sözünü ettiğimiz yeni iletişim teknolojileri ve kültür düzlemindeki dönüşümleri daha genel bir ekonomik-kültürel küresel dönüşüm bağlamına yerleştiren Ali Ergur ile Ece İnanç, dergimizin hakemli değerlendirme sürecine dâhil etmeden yayınladığımız 10. Sosyal Bilimler Kongresi için hazırladıkları ve sundukları 'bildiri'de oldukça önemli bulduğumuz konuları tartışmaktadırlar. Radikal Gazetesi'nin pazar eki Radikal İki'de bolca üstünde durulan Türkiye ve dizileri konusu *"Küresel Karmaşıklık Karşısında İndirgeyici Açıklama Şemaları Olarak Siyasi ve Ruhani Televizyon Dizileri"* başlıklı yazıda ele alınmaktadır. Yazarlar siyasi ve dini içerikli dizilerin Türk insanının küreselleşme

yüzünden yaşadığı anlamsal belirsizlik bulutlarını dağıttığını ileri sürmektedirler. Yazarların ifadesiyle günümüzün karmaşık gerçekliği bu popüler kültür ürünleri ile basit anlam çerçeveleri içine sığdırılmaktadır. Dizi enflasyonunu acaba popüler kültür ürünlerinin bu sağaltıcı işlevinde mi aramak gerekir? Küreselleşmenin yerel kültür yapılarını nasıl etkilediğini Vildan Mahmutoğlu "*Yeni Yerel Kültürel Kimliklerin TV Dizileri Üzerinden Gösterimi: Fırtına*" başlıklı yazısında ele almaktadır. Yazı bize bir yandan Karadeniz insanı, kültür ve tüketim yapıları üstünde küresel kültür ve tüketim ürünlerinin hangi anlamda etkili olduğunu gösterirken, diğer yandan da yerel olma tarzlarının küresel davranış ve zihniyet yapılarına nasıl bu yapıları dönüştürmeye çalışarak eklemelendiğini göstermeye çalışmaktadır.

2007'nin son yazısı sinema-film eleştirisi alanına ait. Sanat olanı sanki biraz sona saklamış gibi olduk. Sibel Çelik Norman'ın "*The Rocondite Revolution in Film Criticism, 1955-1970*" başlıklı çalışması, önemli Fransız film eleştirisi dergisi Cahiers du Cinéma'nın önemli eleştirmenlerinin söylem evrenlerinden yola çıkarak 1950'li yıllar ile 1960'lı yıllar arasındaki film eleştirisi alanındaki zihniyet dönüşümünü göstermeye çalışmaktadır. Fransızca eğitim veren Galatasaray Üniversitesi'nin İletişim Fakültesi'nin üç dilde yazı kabul eden dergimizin tek yabancı dildeki yazısı, İngilizce; ve üstüne üstlük Fransız düşün evrenine ait ve Fransız dilinde gelişmiş kuramsal tartışmaları bize İngilizce'den ulaştırıyor. Gelecek sayıda daha fazla Fransızca yazı yayınlatabilmek umuduyla, iyi okumalar ve iyi yıllar dileriz. Derginin bu hali almasında emeği geçen tüm meslektaşlarımıza da içten teşekkürlerimizi iletmeğe isteriz.